

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

26. Dönemde vermiş olduğum;

2/2163, 2/1787, 2/1764, 2/1734, 2/1731, 2/1719, 2/1705, 2/1699, 2/1698, 2/1691, 2/1651, 2/1629
2/1609, 2/1497, 2/1496, 2/1459, 2/1414, 2/1384, 2/1369, 2/1359, 2/1341, 2/1311, 2/1284, 2/1283
2/1206, 2/1042, 2/1016, 2/1003, 2/926, 2/846, 2/804, 2/637, 2/636, 2/594, 2/593, 2/592, 2/591, 2/590
2/589, 2/542, 2/531, 2/500, 2/494, 2/290, 2/289, 2/287, 2/286, 2/285, 2/284, 2/283, 2/282
2/281, 2/280, 2/279, 2/278, 2/277, 2/276, 2/275, 2/274, 2/273, 2/271, 2/270, 2/269, 2/268, 2/267,
2/266
2/265, 2/264, 2/263, 2/262, 2/261, 2/260, 2/259, 2/258, 2/257, 2/256, 2/255, 2/254, 2/253, 2/217,
2/216,
2/215, 2/214, 2/213, 2/212, 2/211, 2/210, 2/209, 2/208, 2/207, 2/206, 2/205, 2/203, 2/202,
2/201
2/200, 2/199, 2/198, 2/197, 2/196, 2/195, 2/194, 2/193, 2/192, 2/191, 2/190, 2/189, 2/188, 2/187,
2/186, 2/185, 2/184, 2/183, 2/182, 2/181, 2/180, 2/179, 2/178, 2/177, 2/176, 2/175, 2/174, 2/173,
2/172
2/171, 2/170, 2/169, 2/168, 2/167, 2/166, 2/165, 2/164, 2/163, 2/162, 2/161, 2/160, 2/159, 2/158,
2/157
2/156, 2/155, 2/154, 2/153, 2/152, 2/151, 2/150, 2/149, 2/148, 2/127, 2/126, 2/125, 2/124, 2/123
2/122, 2/121, 2/120, 2/119, 2/118, 2/117, 2/116, 2/115, 2/114, 2/113, 2/112, 2/111, 2/110, 2/109
2/108, 2/107, 2/106, 2/105, 2/104, 2/103, 2/102, 2/101, 2/100, 2/99, 2/98, 2/97, 2/96, 2/95, 2/94, 2/93,
2/92, 2/91, 2/90, 2/89, 2/88, 2/87, 2/86, 2/85, 2/84, 2/83, 2/82, 2/81, 2/80, 2/79, 2/78, 2/77, 2/76,
2/74, 2/73, 2/72, 2/71, 2/70, 2/69, 2/68, 2/67, 2/66, 2/65, 2/64, 2/63, 2/62, 2/61, 2/60,
2/59, 2/58, 2/57, 2/56, 2/55, 2/54 ve 2/53 esas numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

29.06.2018

 Av. Dr. M. Sezgin TANRIKULU
 İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon/lar	Anayasa İnsan Haklarını İnceleme
Esas Komisyon	Adalet
Tarih:01.10.2018	Esas No:98

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI	
02	Temmuz 2018
Numara:	

TBMM GENEL BAŞKANLIK	
02	Temmuz 2018
No: 308568	

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 24.11.2015
Sayı: 54-195

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

25. Döneme ait 8112, 8113, 8114, 8115, 8117, 8118, 8119, 8120, 8121, 8122, 8123, 8124, 8125, 8126, 8127, 8128, 8129, 8130, 8131, 8132, 8133, 8134, 8136, 8137, 8138, 8140, 8141, 8142, 8143, 8145, 8626, 8627, 8628, 8629, 8630, 8631, 8632, 8634, 8635, 8636, 8637, 8638, 8639, 8641, 10836, 10837, 10845, 10846, 10847, 10848, 10849, 10850, 10851, 10852, 10853, 10854, 10856, 10857, 10858, 10859, 10860, 10862, 10863, 10864, 10865, 10866, 10867, 10868, 10869, 10870, 10871, 10872, 10873, 10875, 10876, 10877, 10878, 10879, 10880, 10881, 10882, 10883, 10884, 10885, 10886, 10888, 10889, 10890, 10892, 10893, 10895, 10896, 10898, 10899, 10900, 10901, 10902, 10903, 10904, 10905, 10906, 10907, 10908, 10909, 10910, 10911, 10912, 10913, 10914, 10915, 10916, 10917, 10918, 10920, 10921, 10922, 10923, 10924, 10925, 10926, 10927, 10938, 10939, 10941, 21755, 21756, 21757, 21758, 21759, 21761, 21764, 21765, 21768, 21769, 21770, 21771, 21772, 21773, 21774, 21776, 21777, 21778 evrak numaralı Kanun Tekliflerimi yeniliyorum.

Saygılarımla.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tal Komisyon	- Anayasa - İnsan Haklarını Koruma			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	18 Aralık 2015	E. No:	2/201	
Yan. Uzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
				
TBMM BAŞKANI				

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
24 Kasım 2015
Numara:

TBMM
GENEL EVRAK
24 Kasım 2015
No: 5336

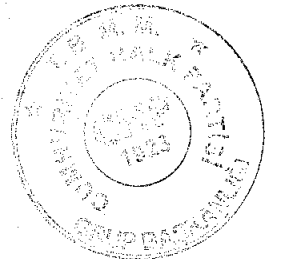
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 2.7. Temmuz 2015
Sayı : 279

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

24. Dönemde TBMM Başkanlığına verilmiş bulunan 2/2690 Esas Numaralı Kanun Teklifimi yeniliyorum.

Saygılarımla arz ederim.

Dr. M. Sezgin TANRIKULU
İstanbul milletvekili

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
28 Temmuz 2015
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
28 Temmuz 2015
No: 10915

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 9.2.2015
Sayı: 1773

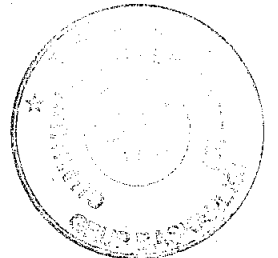
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Nefret Suçlarının ve Ayrımcılığın önüne geçilebilmesi için Türk Ceza Kanunu'nun 216
ıncı maddesinde değişiklik yapılmasına dair Kanun Teklifimdir.

Gereğini arz ederim.

Dr. Sezgi TANRIKULU
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Anayasa İnsan Haklarını İnceleme			
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	03 Mart 2015		E. No: 2/2690	
Ysm. Üzm.	Bşk. Yrd.	Başkan	Gen. Bşk. Yrd.	Gen. Bşk.
S	K	ME	M.	M.
TBMM BAŞKANI				

TBMM
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK. LIĞI
10 Şubat 2015
Numara:

T B M M
KÜTÜPHANE VE ARŞİV BİZM. BAŞKANLIĞI
10 Şubat 2015
No : 374716

GENEL GEREKÇE

Nefret suçu, ayrımcılıktan beslenen önyargı suçları olarak da tanımlanan, failin kendisini tanımladığı gurubun dışındakilere düşmanca bir saikle genellikle şiddet içeren eylemini yönlendirdiği, bir kişi veya grubun ırk, milliyet, etnik köken, din, dil, cinsiyet, felsefi ya da siyasal inanç, cinsel yönelim gibi özelliklerine karşın işlenen her türlü suçtur.

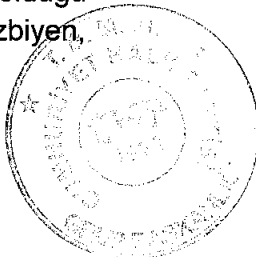
Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGIT), nefret suçunun 'mağdurun, mülkün ya da işlenen bir suçun hedefinin, gerçek ve hissedilen ırk, ulusal ya da etnik köken, dil, renk, din, cinsiyet, yaş, zihinsel ya da fiziksel engellilik, cinsel yönelim veya diğer benzer faktörlere dayalı olarak benzer özellik taşıyan bir grupla gerçek veya öyle algılanan bağı, bağlılığı, aidiyeti, desteği ya da üyeliği nedeniyle seçildiği kişilere veya mala karşı suçları da kapsayacak şekilde işlenen her türlü suç' şeklinde tanımlamaktadır.

Bir suçun nefret suçun olabilmesi için failin suçu bir önyargı ve /veya nefret saikliyle (bu saik din, dil, ırk, etnik köken, mezhep, renk, siyasi görüş, cinsiyet veya cinsel yönelim farklılığı vb olabilir) gerçekleştirilmesi ve ceza kanunlarına göre işlenmiş bir suçun varlığının olması gerekmektedir.

Nefret suçlarının her ülkenin kendi özgün koşullarına göre farklı kategoriler içerebileceği düşünülse de nefret suçu olarak değerlendirilebilecek birçok eylemin genellikle şiddet içeren şekilde işlendiği bir vakadır. Nefret suçu sayılan eylemler önyargılı bir motivasyon ile belli bir faili kişisel özellikleri nedeniyle değil ait olduğu gurubun, kimliğin, aidiyetin farklı özellikleri nedeniyle hedef almaktadır.

Nefret suçları esasen ceza kanunlarında tip olarak belirlenmiş suçlar şeklinde cereyan etmekteyse de toplumdaki siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel, dinsel, kimliksel, cinsel, farklılıklardan kaynaklandığı için yarattığı etki failin eylemini yönelttiği kişi veya mülk dışındaki tüm topluluğu etkilemektedir. Bu bakımdan yarattığı etki ve travma bireysel suçlara göre daha yüksek olmaktadır. Bu nedendir ki, nefret suçu bireye karşı işlenen suçlara verilen cezalardan daha ağır cezalar verilmesi şeklinde kendisini göstermektedir.

Nefret suçu kavramının kabulüne bağlı olarak, demokratik rejimlerin korumak ve sahip çıkmakla yükümlü oldukları çok kültürlülüğü muhafaza ederek, belirli gurupların şiddet, sindirme, zorbalık yolu ile yaratmak istedikleri ayrımcılığa dayalı tahribatı önleyebilecek yasal düzenlemeler getirilmektedir. Nefret suçu eylemleri çoğunlukla fiziksel saldırı, şiddet ya da saldırı tehditleri, taciz, mülke zarar verme, ırkçı, nefret içerikli e postalar, duvar ve gazete yazıları, kundaklama, ayrımcı nitelikli, saldırgan, broşür veya afişler şeklinde eylemlerle ortaya çıkmaktadır. Nefret suçunun oluşmasına neden olan yaygın önyargılar etnik veya ulusal aidiyete, din veya inanca, cinsel yönelime, engellilik durumuna yönelik olanlar olduğu gibi zenginlere, yoksullara, içki içenlere, küpe takanlara, saç uzun olanlara, gey, lezbiyen, transseksüel gibi cinsel yönelim farklılığı olanlara karşı da söz konusudur.

Anlatılan gerekçelerle başta Amerika Birleşik Devletleri ve İngiltere olmak üzere ayrımcılığa dayalı önyargılı nefret eylemleri ve söylemleri nedeniyle tarihinde büyük acılar yaşamış birçok batılı ülke yasal mevzuatlarına nefret suçu kavramını koymuş hatta nefret suçlarına dair istatistik bilgileri tutacak yasal kurumlarını oluşturmuşlardır.

Nefret suçu kavramı insanlık tarihi bakımından yeni bir kavram değildir. Bilakis insanlık tarihi boyunca önyargılara dayalı nefret suçu kavramı nedeniyle büyük acılar yaşanmıştır. Ancak nefret suçunun tanımı ve bu suça karşı gerçekleştirilen yasal düzenlemeler oldukça yenidir.

Ülkemizde, nefret suçu kapsamında değerlendirilebilecek eylemlere ilişkin 5237 S. Ceza Kanunu'nda bir düzenleme bulunmamaktadır. Oysa ülkemizde, yukarıda özetlenen önyargıya dayalı dil, din, mezhep, etnik köken, siyasi görüş vb. şekilde ifade edilebilecek nefret söyleminin suça dönüştüğü çok sayıda eylem sayılabileceği izahıtan varestedir. Gerçekten Türkiye'de özellikle son kırk yılda etnik köken, ırk, dil, din, siyasi görüş ve cinsel yönelim farklılığı temelinde işlenmiş başta cinayet olmak üzere bir dolu saldırı eylemi gerçekleştiği tüm kamuoyunun malumudur. Nefret suçuna dayalı bir düzenlemenin iç hukukumuzda olmayışı, başta cinayet ve katliamlar olmak üzere bu eylemlerin ağırlaştırıcı bir şekilde cezalandırılmamasına yol açmaktadır. Yazılı ve görsel basın ve internet kullanımı ile gerçekleştirilen nefret suçları ise hepten cezasız kalmaktadır.

HUKUK SİSTEMİMİZDEKİ DÜZENLEME

Türkiye, insan hakları alanında pek çok uluslararası sözleşmeyi onaylamış fakat ayrımcılıkla doğrudan ilişkili bazı maddelere çekinceler koymuştur. Türkiye'de özellikle son yıllarda yükselen ırkçılık, milliyetçilik ve hoşgörüsüzlükten kaynaklanan nefret suçlarında bir artış olduğu bilinmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 10. maddesi:

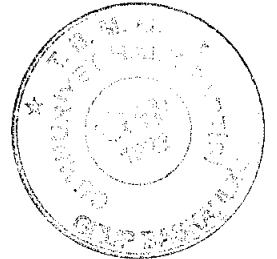
Kanun önünde eşitlik

Madde 10- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

(Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.) Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. (Ek cümle: 12/9/2010-5982/1 md.) Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz.

(Ek fıkra: 12/9/2010-5982/1 md.) Çocuklar, yaşlılar, özürllüer, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 3. Maddesi:

Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi

Madde 3 - (1) Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.

(2) Ceza Kanununun uygulamasında kişiler arasında ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, siyasal veya diğer fikir yahut düşünceleri, felsefi inanç, milli veya sosyal köken, doğum, ekonomik ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılamaz ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaz.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 76. Maddesi:

Soykırım

Madde 76 - (1) Bir planın icrası suretiyle, milli, etnik, irki veya dini bir grubun tamamen veya kısmen yok edilmesi maksadıyla, bu grupların üyelerine karşı aşağıdaki fiillerden birinin işlenmesi, soykırım suçunu oluşturur:

a) Kasten öldürme.

b) Kişilerin bedensel veya ruhsal bütünlüklerine ağır zarar verme.

c) Grubun, tamamen veya kısmen yok edilmesi sonucunu doğuracak koşullarda yaşamaya zorlanması.

d) Grup içinde doğumlara engel olmaya yönelik tedbirlerin alınması.

e) Gruba ait çocukların bir başka gruba zorla nakledilmesi.

(2) Soykırım suçu failine ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası verilir. Ancak, soykırım kapsamında işlenen kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, belirlenen mağdur sayısınınca gerçek içtima hükümleri uygulanır.

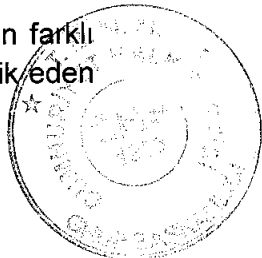
(3) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

(4) Bu suçlardan dolayı zamanaşımı işlemez.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 216. Maddesi:

Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama

Madde 216 - (1) Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik eden

kimse, bu nedenle kamu güvenliği açısından açık ve yakın bir tehlikenin ortaya çıkması halinde, bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(2) Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılayan kişi, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

(3) Halkın bir kesiminin benimsediği dini değerleri alenen aşağılayan kişi, fiilin kamu barışını bozmaya elverişli olması halinde, altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır.

Yukarıda anılan mevcut yasal düzenlemeler nefret suçlarının önlenmesi bakımından yetersizdir. Nefret suçu kavramına ilişkin teknik yasal düzenlemeler değildir. Bu yasal düzenlemeler, nefret suçlarını engellemek bir yana ayrımcılığa dair keyfi uygulamalara yol açmaktadır. Bunun en büyük kanıtı, Türk hukuk mevzuatının yukarıda belirtilen hükümlerine rağmen ırkçılık veya ayrımcılık yaptığı, nefret suçu işlediği için kimsenin yargılanmamış olmasına karşın neredeyse tümüyle ırkçılık, milliyetçilik ve hoşgörüsüzlük ekseninde yargılananların akademisyenler, yazarlar, aydınlar ve insan hakları savunucuları oluşudur.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) raporlarına göre Türkiye'de özellikle son yıllarda çok sayılan nefret suçu gerçekleşmesine rağmen Türk devleti tarafından bu suçlar takip edilmemekte, araştırılmamaktadır.

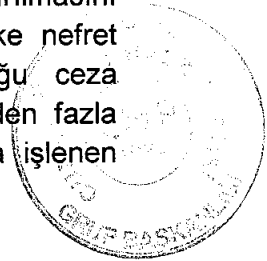
Nefret suçları ile ilgili yasal mevzuat örnekleri:

Nefret suçları ile ilgili ilk yasal girişim ABD'de 1960'lı yıllarda özellikle Yahudilere karşın vuku bulan fiili saldırıları engellemek için yapılmış, 1985 yılında nefret yasaları çıkarılmıştır. Bu yasal düzenlemeler sanığın önyargısal nefrete dayalı eyleminin cezaı artırıcı bir unsur olarak kabul edilmesini ve ayrıca cezalandırılmasını öngörmektedir. 1990'lı yılların sonlarına doğru ise nefret yasalarının kapsamı genişletilmiş ırk, renk, etnik köken, din, cinsiyet, cinsel yönelim, yaş, fiziksel ve zihinsel engellilik gibi farklılıklarda yasa kapsamına alınmıştır.

ABD'de Kaliforniya eyaleti, 1978 yılında yasal mevzuatına ön yargı / nefret saikiyle işlenen ve ölümle sonuçlanan suçlara ağırlaştırıcı hükümler eklemiştir. ABD'nin diğer eyaletleri ırk, din, renk ve ulusal köken olarak ortaya çıkan dört "temel statünün" yanına soy, inanç ve toplumsal cinsiyet statülerini de eklemiş en nihayetinde Kaliforniya eyaleti tüm suçları olası nefret suçları kapsamına alarak mevzuat kapsamını genişletmiştir.

Yine ABD'de, 1990 yılında federal düzeyde kabul edilen nefret suçları istatistik yasası dünyada bir ülkenin kabul ettiği ilk nefret suçları yasası olma özelliğini taşımaktadır.

Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) katılımcısı ülkeler bakımından nefret suçlarına ilişkin yasal düzenlemeler bakımından zorunluluk getirmemekte ancak hoşgörüsüzlük ve ayrımcılığı yasaklayan düzenlemeler hususunda çabaların artırılmasını teşvik etmektedir. AGİT üyesi 56 ülke arasında giderek daha fazla sayıda ülke nefret suçlarına karşı yasal düzenlemeler oluşturmaktadır. Bu düzenlemelerin çoğu ceza yasalarında ağırlaştırıcı hükümler şeklinde yer almaktadır. AGİT katılımcısı 34'den fazla ülkenin yasal mevzuatında nefret suçları düzenlenmiş nefret suçu kapsamında işlenen

eylemlere ağırlaştırıcı hükümler öngörülmüştür. Aralarında Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Litvanya, Makedonya, Karadağ, San Marino, Sırbistan ve Türkiye'nin de bulunduğu 22 ülkenin ceza yasalarında ise nefret suçu kavramına ilişkin somut hükümler bulunmamaktadır. AGİT katılımcısı ülkelerden Avusturya, Belçika, Kanada, Çek Cumhuriyet, Danimarka, Almanya, Finlandiya, Fransa, İrlanda, Polonya, Slovakya, İsveç, Britanya ve ABD olmak üzere 14 tanesi nefret suçları konusunda istatistik bilgileri değerlendirme taahhüdünde bulunmuştur.

Avrupa Birliği tarafından 20 Nisan 2007'de kabul edilen, "*İrkçiliğe ve Yabancı Düşmanlığına Karşı Mücadelede Çerçeve Karar*" üye ülkeler tarafından iç hukuklarına aktarılmak zorundadır. Söz konusu karara göre, İrkçi ve Yabancı Düşmanı Saiklerle işlenen suçların ağırlaştırıcı bir faktör olarak ele alınması gerekmektedir.

Avrupa Konseyi'nin, "İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu" 7 nolu Genel Politika Tavsiyesi (2002)

Roma Antlaşması(1958)

Birleştirilmiş Milletler Kişisel ve Siyasi Haklar Sözleşmesi(1966)

Amsterdam Antlaşması(1999)

Avrupa İnsan Haklarının ve Temel Özgürlüklerinin Korunması Sözleşmesi'ne "Ek 12 No'lu Protokol

Her Türlü İrk Ayrımcılığın Tasfiye Edilmesine Dair Uluslararası BM Sözleşmesi

İrkçilik ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu, "Kolluk Güçlerinin Görevini Yerine Getirmesinde İrkçilik Ve İrk Ayrımcılığına Karşı Mücadele" konulu 11 Nolu Genel Politika Tavsiyesi(2007)

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bazı kararları

Nefret suçlarını yasaklayan pek çok uluslar arası sözleşme metin, tavsiye ve kararlar arasında gösterilebilir.

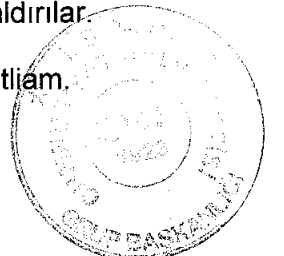
Tüm bu olgular çerçevesinde nefret suçu içeren eylemlerin ülkemizde gittikçe yaygınlaşmasına rağmen yasal mevzuatımızda bu durumu önleyici ve caydırıcı ve müeyyidelendiren bir yasal mevzuat bulunmamaktadır.

Ülkemizdeki nefret suçlarına örnekler:

1938, Dersim Olayları.

1955, 6-7 Eylül Olayları olarak anılan, gayrimüslimlere dönük kapsamlı saldırılar.

1978, Maraş Katliamı, Alevi ve sol görüşlü yurttaşlara dönük kapsamlı katliam.

1978, Malatya Olayları, Alevi ve sol görüşlü yurttaşlara dönük katliam girişimi, yağma.

1978, 16 Mart Katliamı, Beyazıt Kampüsü önündeki öğrencilerin üzerine bomba atılması,

1978, Bahçelievler Katliamı, 7 TİP'linin vahşice katledilmesi.

1980, Çorum Katliamı, Alevi ve sol görüşlü yurttaşlara dönük kapsamlı katliam.

1993, Sivas Katliamı, Alevilere dönük 35 kişinin yakılarak katledilmesi.

1995, Gazi Olayları, Alevi ve sol görüşlü yurttaşların yaşadığı mahallede yapılan katliam.

2006, Hrant Dink Cinayeti, Barışçı ve insan haklarına dayalı görüşlerine karşın sadece Ermeni kimliğinden dolayı katledilmesi.

2007, Zirve Yayınevi Katliamı. Hristiyan dinine mensup yurttaşlara dönük planlı katliam.

Yukarıda belirtilen nefret ve ayrımcılığa dayalı katliamlar ülkemiz yakın tarihini derinden sarsan olayların sadece bazılarıdır. Örneklendirilenden çok daha fazla sayıda katliam ve eylem olduğu, binlerce insanımızın ayrımcılık ve nefret söylemine dayalı şiddet olaylarına maruz kalarak can verdiği sabittir.

Yine nefret söylemlerine;

Ahmet Kaya'nın Fransa'ya sığınmasına ve akabinde ölümüne yol açan nefret içerikleri yayımlar,

1998 yılında, Malatya İnönü Üniversitesinde Ümit Cihan Tarho isimli üniversite öğrencisinin oruç tutmadığı için öldürülmesi,

1998 yılında, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi öğrencisi Kenan Mak'ın oruç tutmadığı için öldürülmesi,

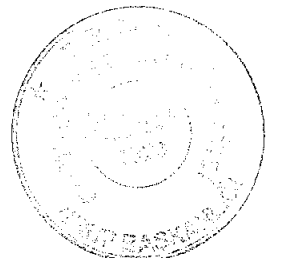
Van'da meydana gelen depremde sonra dile gelen nefret içerikli yazılı ve görsel basındaki, internet ortamındaki ırkçı söylem,

22 Ekim 2011 günü Elazığ'da Alevi ve Kürt yurttaşların oturduğu mahalleye yapılan saldırılar.

Roman vatandaşlara dönük saldırılar,

Batı illerinde yaşayan Kürt yurttaşlara dönük saldırılar,

örnek olarak gösterilebilir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Bu madde ile Türkiye’de son yıllarda giderek artmakta olan ırkçılık, milliyetçilik ve hoşgörüsüzlükten kaynaklanan nefret suçlarının ve ayrımcılığın önlenmesinde etkin ve caydırıcı bir düzenleme yapılması hedeflenmiştir. Yukarıda belirtilen mevzuat hükümleri ve Türk Ceza Kanununun 216. maddesi nefret suçlarının önlenmesinde caydırıcı bir yere sahip değildir. Türk Ceza Kanunu’nun 216.maddesi nedeniyle şuan kadar ırkçılık veya ayrımcılıktan kaynaklanan bir eylem nedeniyle yargılanan kimse bulunmamaktadır. Bilakis TCK’nın 216. maddesinden yargılananların neredeyse tamamı nefret söylemine muhalefet eden aydın, yazar, gazeteci, insan hakları savunucuları olmuştur.

Nefret suçlarının ve ayrımcılığın önlenmesi bakımından etkin bir yasal düzenleme yapılması zorunluluğu her geçen gün kendisini daha yakından hissettirmektedir. Farklılıkların zenginlik olarak kabul edilmesi gerektiği düşüncesinden yola çıkarak kendisini öteki hisseden toplum kesimlerinin güvenli bir yaşam alanı içerisinde olduklarını bilmeleri gerekmektedir.

Nefret suçları, insan hakları kavramının vardığı çitayı göstermesi bakımında da önemlidir. Bir kültürler ve haklar mozaiği olan ülkemizde artan nefret söylemi nazara alındığında ayrımcılık içeren dilin siyaset kurumundan medya diline kadar arttığı düşünüldüğünde böyle bir yasal düzenlemenin zorunlu olduğu anlaşılmaktadır.

Avrupa Konseyinin ırkçılık ve hoşgörüsüzlükle mücadele alanının da oluşturduğu Irkçılık Ve Hoşgörüsüzlüğe Karşı Avrupa Komisyonu, 2002 yılında 7 No’lu Genel Politika Tavsiyesi ile aralarında Türkiye’nin de bulunduğu 47 Avrupa Konseyi üyesi ülkeyi “ulusal mevzuatların ırkçılık ve ırk ayrımcılığına karşı mücadele” amacıyla işlenen suçları ağırlaştırıcı bir faktör olarak ceza yasalarına eklemesi yönünde teşvik etmektedir.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komitesi, 1989 tarihli 18 Nolu Genel Yorumunda nefret suçlarını “Komite sözleşmelerde kullanılan ayrımcılık teriminin ırk, renk, cinsiyet, dil, din, politik ya da diğer görüşler, ulusal yada sosyal köken, mülkiyet, doğum yada diğer statüler gibi herhangi bir zemin üzerine dayandırılan ve bütün hak ve özgürlüklerin eşit ölçüde bütün kişiler tarafından tanınmasını, kullanılmasını ve yararlanmasını veya zayıflatma amacına sahip herhangi bir ayırma, dışlama, kısıtlama veya üstünlük tanıma olarak anlaşılması gerektiğine inanmaktadır.” Şeklinde tanımlamaktadır.

Türkiye’nin de imza attığı 1966 tarihli BM Kişisel Ve Siyasi Haklar Sözleşmesinin 20.maddesi “her türlü savaş propagandası ve ulusal, ırksal yada dinsel nefretin ayrımcılık, düşmanlık yada şiddete kışkırtma şeklini alacak biçimde savunulması yasalarla yasaklanmalıdır” düzenlenmesini getirmiştir.

Türkiye’de bu anılan çerçeveyi içine alacak bir yasal düzenleme bulunmadığından ivedilikle gerekli yasal düzenlemeler oluşturulması elzemdir. Nefret suçlarına karşı mevcut yasal düzenlemelerin yetersizliği bu konuda hak ihlallerini meşrulaştırmaktadır. Yine müeyyidelerin caydırıcı olmayışı toplum nezdinde yaşananların sıradan bir adli vaka gibi değerlendirilmesini beraberinde getirmektedir.

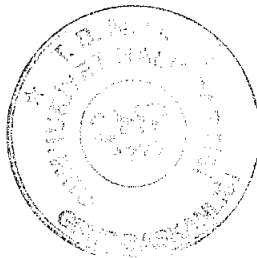
Madde 2- Ülkemizde ulusal basında, nefret suçları kapsamında değerlendirilebilecek neredeyse her gün, endişe verici bir sıklıkla yazılı, görsel veya işitsel haber, yorum ve

yazılara rastlamak mümkündür. Medyanın toplum psikolojisi konusundaki önemi tartışmasızdır. Toplum vicdanını derinden sarsan nefret söylemine dayalı siyasi cinayetleri işleyenlerden bazıları, çeşitli medya kuruluşlarının yayınlarından etkilendiklerini belirtmişlerdir. Bu nefret söylemine dayalı yayıncılık yapıldığının vahim bir göstergedir. Çeşitli etnik gurupları, mezhepleri, kişileri ötekileştiren ayrımcı, tekçi, haber ve yorumların toplumdaki nefret söylemini yaygınlaştırdığı hatta bu neviden suçları meşrulaştırdığı bilinmektedir. İnsan haklarına dayalı demokratik bir toplum düzeninde tüm birey ve grupların haklarının ve varlıklarının güvence altında olması gerekir. Yapılan çeşitli araştırmalar ülkemiz medyasında önyargıların varlığını ortaya koymaktadır. Etnik kimlikler, din veya dile dayalı azınlık gurupları hakkındaki haberlerde dikkate alınacak özel bir yaklaşımının sergilenmesi kaçınılmazdır. Ancak medyada haberlerin yansıtılışına bakıldığında kimi zaman bu temel ilkeye uyulmadığını görmek zor değildir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

TÜRK CEZA KANUNUNDA VE BASIN KANUNUDA DEĞİŞİLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 29/09/2004 tarihli ve 5237 Türk Ceza Kanununun 216 ncı maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“(4) Bu madde kapsamında verilen hapis cezaları paraya çevrilmez.

(5) 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda belirtilen suçların konusunu oluşturan fiillerin tanımı, nefret suçları, ırkçı ve etnik ayrımcılığa karşı Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası/ulusalüstü sözleşme hükümleri ile çatışamaz. Türkiye'nin nefret suçları, ırkçı ve etnik ayrımcılığa karşı ilerde taraf olacağı sözleşme hükümleri saklıdır.

(6) 1, 2 ve 3 üncü fıkralarda belirtilen suçlar zamanaşımına uğramaz.”

MADDE 2- 9/6/2004 tarihli ve 5187 sayılı Basın Kanununun 3 üncü maddesi ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Basın özgürlüğünün kullanılması, demokratik ilkeler göz önüne alınarak Nefret Suçları ırkçı ve etnik ayrımcılığa karşı Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası/ulusalüstü sözleşme hükümleri ile çatışan hallerde sınırlanabilir.”

MADDE 3- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

